

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie marec 2011

II. senát

Nálezy:

spisová značka	II. ÚS 264/09
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené, v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	19. októbra 2010
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol 7. augusta 2008 rozhodnutím cudzineckej polície zaistený podľa § 62 ods. 1 písm. a) zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) na nevyhnutne potrebný čas s odôvodnením, že proti sťažovateľovi bolo cudzineckou políciou 20. júla 2006 vydané rozhodnutie o jeho administratívnom vyhostení a určení zákazu pobytu na území Slovenskej republiky do 26. apríla 2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12. októbra 2006. Na základe rozhodnutia o zaistení bol sťažovateľ umiestnený v Útvare policajného zaistenia Medved'ov.</p> <p>Proti rozhodnutiu cudzineckej polície zo 7. augusta 2008 podal sťažovateľ opravný prostriedok, o ktorom krajský súd rozsudkom z 22. októbra 2008 rozhodol tak, že napadnuté rozhodnutie cudzineckej polície potvrdil. Následne na základe sťažovateľom podaného odvolania najvyšší súd rozsudkom z 29. januára 2009 potvrdil rozhodnutie krajského súdu.</p> <p>Podstatou sťažnosti bolo v prvom rade tvrdenie sťažovateľa, že vzhľadom na nemožnosť jeho vyhostenia mal byť prepustený zo zaistenia. Opačný postup orgánov verejnej moci, zvlášť najvyššieho súdu, znamenalo porušenie osobnej slobody chránenej čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Krajský súd pripustil určitú súvislosť medzi zaistením a vyhostením, ale potvrdil zaistenie ako zákonné vzhľadom na právoplatné rozhodnutie o vyhostení a vzhľadom na možnosť vyhostenia do tretej krajiny. Najvyšší súd konštatoval, že medzi zaistením a vyhostením nie je súvislosť, a preto sa vyhostiteľnosťou nebolo potrebné zaoberať.</p> <p>Druhá časť sťažnosti sa týka rýchlosti rozhodovania súdov o správnych žalobách.</p>
ratio decidendi	<p>Sťažovateľ bol zaistený na základe § 62 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov za účelom výkonu jeho administratívneho vyhostenia.</p> <p>Konanie o zaistení, ktorého sa týkala prejednávaná sťažnosť, a konanie o vyhostení sú síce dve odlišné konania, ale v žiadnom prípade nie sú úplne nezávislé či izolované. Uvedené konštatovanie vyplýva zo samotného účelu zaistenia, ktorým je v danom prípade výkon administratívneho vyhostenia. Zákon umožňuje štátu, aby vo vhodných prípadoch mal vo fyzickej dispozícii osobu, u ktorej prebieha vyhost'ovacie konanie, aby mohlo byť vyhostenie realizované. Z tohto pohľadu je potrebné vnímať aj nevyhnutnosť zaistenia. Administratívne zaistenie nemusí byť nevyhnutné tým spôsobom, ako je to pri väzbe v trestnom konaní, kde musia byť naplnené väzobné dôvody. To však neznamená, že</p>

zaistenie môže byť svojvoľné. Jeho limitom je práve naplnenie účelu, a to realnosť vyhostenia, vyhostiteľnosť cudzinca, pričom konanie o vyhostení musí byť vedené s riadnou starostlivosťou.

Priamo dohovor v texte čl. 5 ods. 1 písm. f) uvádza, že pozbaviť osobnú slobodu možno u osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie. Prebiehaním konania nemožno rozumieť len formálne začatie či priebeh takého konania, ale aj realnosť vyhostenia.

Vzťahom medzi zaistením a jeho účelom sa viackrát zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva.

Vo veci *Samie Ali contre Suisse*, prípadne *ALI contre la SUISSE* správa Európskej komisie pre ľudské práva (ďalej aj „Komisia“) prijatá 26. februára 1997 na základe sťažnosti č. 24881/94 uvádza, že Komisia bola toho názoru, že v prípade, keď úrady sú si vedomé nemožnosti výkonu vyhostenia, tak ako to bolo v tomto prípade, potom zaistenie, ktoré bolo nariadené práve v tomto čase, nemôže byť naďalej považované za zaistenie v rámci „konania o vyhostenie, ktoré prebieha“. Komisia v správe konštatovala porušenie čl. 5 ods. 1 dohovoru.

Z hľadiska komparatívneho, vnímajúc podobnosť právnej úpravy, boli hodné vzatia do úvahy české prípady rozhodované tamojším Nejvyšším správnym súdom. Išlo o prípad *Kamran K. (Afganistán) proti Policii České republiky o zajištění cizince*, rozsudok Nejvyššího správního soudu č. k. 1 As 12/2009-61. Z rozhodnutia vzišla nasledujúca právna veta: „Nezbytným predpokladom pro rozhodnutí o zajištění cizince podle § 124 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky je úvaha správního orgánu o tom, zda je vůbec možné rozhodnout o správním vyhoštění cizince a toto rozhodnutí vykonat.“

Obdobne postupoval najvyšší správny súd vo veci *D. D. proti Policii České republiky, Oblastnímu ředitelství služby cizinecké policie Ústí nad Labem*, rozsudok Nejvyššího správního soudu. Z rozhodnutia vzišla nasledujúca právna veta: „Logickým předpokladem zajištění cizince podle § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, je, že jeho účel bude moci být naplněn. Proto je třeba při rozhodování o zajištění brát v úvahu i podmínky převzetí cizince druhou smluvní stranou.“

Z domácej právnej úpravy, zo záväznej judikatúry ESEF, z komparatívnej judikatúry a vôbec z podstaty zaistenia za účelom vyhostenia bolo zrejmé, že obmedzenie osobnej slobody je viazané na účel zaistenia. Medzi zaistením a jeho účelom je úzka súvislosť. Nepochybne definitívny záver týkajúci sa vyhostenia mal padnúť v inom konaní, ale súd nemohol ani pri rozhodovaní o zaistení ignorovať zjavné fakty, ktoré bránia vyhosteniu.

Najvyšší súd konštatovaním, že konanie o zaistení a konanie o vyhostení sú oddelené, a neposúdením vyhostiteľnosti ako podmienky zaistenia porušil procesný komponent osobnej slobody sťažovateľa. Ústavný súd teda konštatoval porušenie čl. 5 ods. 1 Dohovoru.

Ústavný súd považoval za najzávažnejšie porušenie základného práva skutočnosť, že najvyšší súd explicitne odmietol spojitosť medzi zaistením a jeho účelom, teda otázku vyhostiteľnosti, aj keď najvyšší súd rozhodol formálne rovnako ako krajský súd. Z tohto dôvodu, a z dôvodu subsidiarity, už nepovažoval za nutné zaoberať sa tou časťou sťažnosti, ktorá smeruje proti krajskému súdu a proti cudzineckej polícii. Možno uviesť, že krajský súd do určitej miery postupoval v súlade s koncepciou spojitosti medzi zaistením a jeho účelom. V prípade krajského súdu by však bolo relevantné posúdiť, či správne orgány s riadnou starostlivosťou pristupovali k preverovaniu možnosti vyhostenia do tretej krajiny.

Sťažovateľ v svojej sťažnosti vytýkal všeobecným súdom (krajskému súdu a najvyššiemu súdu) predovšetkým pomalosť ich konania pri skúmaní dôvodnosti pozbavenia jeho slobody cudzineckou políciou ako správnym orgánom. Zo skutkového stavu veci vyplynulo, že sťažovateľ bol 7. augusta 2008 zaistený, a to podľa vtedy účinného § 62 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov, teda z dôvodu výkonu jeho administratívneho vyhostenia.

Krajský súd síce vykonával úkony nevyhnutné pre rozhodovanie a rozhodnutie o veci, avšak jeho konanie nemožno považovať za urýchlené. Celková doba konania, ktorú skutočne mohol krajský súd svojím postupom reálne ovplyvniť, bola 62 dní. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru musí byť pravidelná súdna kontrola v súlade s hmotnoprávnymi aj procesnoprávnymi normami vnútroštátnej legislatívy a musí byť vykonávaná v súlade s účelom čl. 5, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvoľi.

	<p>Zákon o pobyte cudzincov v § 62 ods. 6 explicitne ustanovuje, že o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o zaistení rozhodne súd bezodkladne (III. ÚS 135/09). Nutnosť takto postupovať teda vyplýva tak z vnútroštátnej úpravy, ako aj z čl. 5 ods. 4 dohovoru jednak z pozície jeho autonómnych a prednostných účinkov a judikatúry k nemu sa viažucej, ako aj z pozície jeho spätného odkazu na národné právo. Uvedené je aj reakciou na argument súdu, že Občiansky súdny poriadok neukladá žiadnu lehotu, v ktorej má takéto konanie prebehnúť. Možno však ešte doplniť, že urýchlenosť nemá byť na úkor starostlivého posúdenia veci.</p> <p>Z tohto ústavný súd vyvodil jednoznačný záver, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Sp 87/2008 došlo k porušeniu práva sťažovateľa na urýchlené preskúmanie dôvodnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.</p> <p>Celková doba trvania konania, ktorú najvyšší súd mohol svojím postupom ovplyvniť, predstavovala 50 dní. Ani túto lehotu ústavný súd nemohol (rovnako ako v prípade krajského súdu) akceptovať ako súladnú s ustanovením čl. 5 ods. 4 dohovoru.</p> <p>Rovnako v prípade postupu najvyššieho súdu ústavný súd zastával názor, že bolo možné a primerané súdne preskúmanie pozbavenia slobody sťažovateľa vykonať v omnoho kratšej lehote, počítanej na dni. Preto neprichádzalo do úvahy iné, len takisto vysloviť záver, že aj postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sža 52/2008 došlo k porušeniu práva sťažovateľa na urýchlené preskúmanie dôvodnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd uznal za dôvodné priznať sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo vzťahu ku krajskému súdu 2 000 € a vo vzťahu k najvyššiemu súdu v sume 1 000 €, celkovo teda 3 000 €.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>CHAHAL v. THE UNITED KINGDOM [GC], sťažnosť č. 22414/93, rozsudok z 15. novembra 1996, bod 112;</p> <p>rozhodnutie EŠLP o prijateľnosti AGNISSAN v. DENMARK, sťažnosť č. 39964/98, 4. október 2001;</p> <p>ABDOLKHANI AND KARIMNIA v. TURKEY, sťažnosť 30471/08, rozsudok z 22. septembra 2009;</p> <p>SAADI v. THE UNITED KINGDOM [GC], sťažnosť č. 13229/03 z 29. januára 2008;-</p> <p>ALI contre la SUISSE správa Európskej komisie pre ľudské práva, sťažnosť č. 24881/94, správa prijatá 26. februára 1997;</p> <p>Kamran K. (Afganistán) proti Policii České republiky o zajištění cizince, rozsudok Nejvyššího správního soudu č. k. 1 As 12/2009-61;-</p> <p>D. D. proti Policii České republiky, Oblastnímu ředitelství služby cizinecké policie Ústí nad Labem, rozsudok Nejvyššího správního soudu č. k. 2 As 80/2009-66.</p>

spisová značka	II. ÚS 317/2010
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – nevyhovené
dátum rozhodnutia	13. januára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol rozsudkom vojenského obvodového súdu zo 7. februára 2008 oslobodený spod obžaloby prokurátora Vojenskej obvodnej prokuratúry Prešov (ďalej len „vojenská obvodná prokuratúra“) pre skutok kvalifikovaný ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. h) a j) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 písm. c) Trestného zákona.</p> <p>Na základe odvolania prokurátora vojenskej obvodnej prokuratúry podaného 21. februára 2008 v neprospech sťažovateľa vyšší vojenský súd uznesením z 13. mája 2008 rozsudok vojenského obvodového súdu zrušil a trestnú vec sťažovateľa mu vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.</p> <p>Následne bol sťažovateľ rozsudkom vojenského obvodového súdu zo 4. decembra 2008</p>

	<p>uznaný vinným z prečinu, pre ktorý bola na neho podaná obžaloba.</p> <p>Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ, ako aj prokurátor vojenskej obvodnej prokuratúry odvolanie, o ktorých krajský súd uznesením z 28. apríla 2009 rozhodol tak, že ich ako nedôvodné zamietol.</p> <p>Uznesenie krajského súdu sťažovateľ napadol dovolaním podaným z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a taktiež z dôvodu uvedeného v § 374 ods. 3 Trestného poriadku. Najvyšší súd však uznesením z 28. januára 2010 toto dovolanie odmietol.</p> <p>Sťažovateľ bol presvedčený, že najvyšší súd a označené súdy nižšieho stupňa porušili v trestnom konaní v jeho trestnej veci označené základné práva tým, že: „ Právo sťažovateľa na spravodlivý proces, bolo... porušené tak pre porušenie zásady dvojinstančnosti súdneho konania, ako aj pre nevysporiadanie sa s podstatnými argumentačnými tvrdeniami sťažovateľa...“</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 28. januára 2010</p> <p>Podľa záverov ústavného súdu najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu z 28. apríla 2009 odmietol. Najvyšší súd v dovolacom konaní naplnenie dôvodov dovolania nezistil, a preto dovolanie sťažovateľa odmietol. Nedošlo však k tomu bez toho, aby najvyšší súd svoje závery uvedené v rozhodnutí adekvátne neodôvodnil tak, ako to vo svojej sťažnosti namietal sťažovateľ.</p> <p>Námietku porušenia dvojinstančnosti trestného konania sťažovateľ v podstate odôvodnil tým, že odvolací súd „prekročil svoje právomoci dané mu zákonom, keď udelil prvostupňovému súdu záväznú pokyny, ako má hodnotiť jednotlivé dôkazy“. To, čo vyčítal najvyššiemu súdu, bolo to, že tento sa vo svojom rozhodnutí s touto námietkou vysporiadal „absolútne nedostačujúco“. Ústavný súd ale nezastával rovnaký názor ako sťažovateľ. Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia uviedol, že druhostupňový súd svoju právomoc neprekročil, a uviedol aj to, prečo je to tak (druhostupňový súd iba vytkol nedôslednosť prvostupňového súdu v hodnotení dôkazov). Tejto otázke bola teda zo strany najvyššieho súdu venovaná náležitá pozornosť a skutočnosť, že odôvodnenie v tejto časti nenabralo na rozsahu, neznamená, že bolo nedostatočné.</p> <p>V súvislosti s porušením základných práv sťažovateľa tým, že najvyšší súd sa nevysporiadal s otázkou nevykonania navrhovaných dôkazov, ústavný súd poznamenal, že síce odôvodnenie najvyššieho súdu bolo v tejto časti skutočne stručné, avšak aj vzhľadom na judikatúru všeobecných súdov bol záver o nenaplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku správny.</p> <p>K námietke sťažovateľa o porušení jeho práva na obhajobu tým, že jemu a jeho obhajcovi súd prvého stupňa neudelil slovo na záverečnú reč podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku najvyšší súd zaujal stanovisko, ktoré jasným, zreteľným a nepochybné dostatočným spôsobom odôvodnil, a teda uviedol, prečo nemohol túto námietku akceptovať. Svoju argumentáciu oprel o znenie príslušného ustanovenia Trestného poriadku (§ 371 ods. 3), ktoré mu inak postupovať v tejto veci neumožňovalo. Napokon, táto otázka sa ani nejavila spornou a sťažovateľ ju v sťažnosti podanej ústavnému súdu ani nenamietal.</p> <p>Napokon najvyšší súd neopomenul preskúmať a vyhodnotiť ani námietky sťažovateľa v súvislosti s „nevysporiadaním sa s dôkazmi v trestnom konaní“ súdmi prvého a druhého stupňa. K tým zaujal svoje stanovisko v závere odôvodnenia uznesenia, kde uviedol, ktoré otázky je a ktoré nie je oprávnený posudzovať.</p> <p>Výklad a aplikácia relevantných ustanovení Trestného poriadku, ktorá bola použitá, bolo treba podľa ústavného súdu považovať za absolútne ústavne konformnú. Postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nebolo možné považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda postup najvyššieho súdu v danom prípade neindikoval možnosť porušenia základného práva na súdnu ochranu sťažovateľa a preto ústavný súd dospel k záveru, že k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 28. januára 2010, nedošlo.</p> <p>Ústavný súd z obsahu sťažnosti ani z jej príloh nezistil, že by sťažovateľovi alebo jeho obhajcovi nebola najvyšším súdom poskytnutá možnosť predniesť relevantné skutočnosti</p>

	<p>pri rozhodovaní o dovolaní. Obhajca sťažovateľa v písomnom podaní mal možnosť bez akéhokoľvek obmedzenia vyjadriť sa ku všetkým otázkam, ku ktorým mal potrebu sa vyjadriť. Ústavný súd v posudzovanej veci nezistil, aby procesným postupom najvyššieho súdu bola účelovo vytvorená nepriaznivá procesná situácia a také podmienky pre sťažovateľa, ktoré by mu bránili, resp. ho podstatným spôsobom obmedzovali pri reálnom uplatnení práva na obhajobu, najvyšší súd námietky sťažovateľa proti rozhodnutiu krajského súdu preskúmal a primerane sa im venoval. Ústavný súd konštatoval, že uznesením najvyššieho súdu z 28. januára 2010 k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy, nedošlo.</p> <p>2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením vyššieho vojenského súdu z 13. mája 2008, rozsudkom vojenského obvodového súdu zo 4. decembra 2008 a uznesením krajského súdu z 28. apríla 2009.</p> <p>Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv uznesením vyššieho vojenského súdu z 13. mája 2008 bola sťažnosť podaná oneskorene. Napadnuté uznesenie vyššieho vojenského súdu z 13. mája 2008 nadobudlo právoplatnosť jeho vydaním a sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 11. mája 2010, teda nepochybne po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty.</p> <p>Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv rozsudkom vojenského obvodového súdu zo 4. decembra 2008 ústavný súd nemá právomoc konať. Sťažovateľ sa mohol, a ako z obsahu sťažnosti vyplýva, túto možnosť aj využil, domôcť ochrany svojich práv podaním odvolania proti rozsudku vojenského obvodového súdu zo 4. decembra 2008, o ktorej bol oprávnený rozhodnúť a v konečnom dôsledku aj rozhodol krajský súd. Ústavný súd teda zistil, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd mohol domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, čo zakladá nedostatok právomoci ústavného súdu na prerokovanie takejto sťažnosti.</p> <p>V ďalšom sťažovateľ namietal porušenie svojich práv uznesením krajského súdu z 28. apríla 2009. Aj vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu bola sťažnosť podaná oneskorene. Predmetné uznesenia nadobudlo právoplatnosť jeho vydaním a vyhlásením 28. apríla 2009, doručené bolo sťažovateľovi 29. mája 2009 a sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 11. mája 2010, teda nepochybne po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom.</p> <p>Počítanie lehoty od rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľa v danom prípade nebolo možné založiť z dôvodu, že dovolanie bolo odmietnuté pre nesplnenie zákonných dôvodov dovolania, a teda nedošlo k prerokovaniu merita dovolania, preto dovolanie nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný prostriedok nápravy. Inak povedané, rozhodnutie najvyššieho súdu v tomto konkrétnom prípade nebolo možné považovať za kvalifikovanú právnu skutočnosť, od ktorej začína plynúť lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosti sťažovateľa ani v tejto časti nevyhovel.</p>
<p> Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>IV. ÚS 115/07, II. ÚS 343/09</p>

<p> spisová značka</p>	<p> II. ÚS 96/2010</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Juraj Horváth</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> nález – vyhovené, v časti nevyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p>3. februára 2011</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>Čl. 17, čl. 19 ods. 3, čl. 20 ods. 1, čl. 22 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd Čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Dňa 10. marca 2009 o 9.20 h. bola úradom boja proti korupcii na základe príkazu špeciálnej prokuratúry z 27. februára 2009 vykonaná prehliadka iných priestorov a</p>

	<p>pozemkov v sídle advokátskej kancelárie sťažovateľov na K. v B.. Sťažovateľom bol advokát a konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorá bola v tejto veci sťažovateľkou.</p> <p>Vykonaniu prehliadky iných priestorov a pozemkov predchádzal príkaz špeciálnej prokuratúry z 9. marca 2009 vydaný v zmysle ustanovení § 90 ods. 1 písm. b) a e) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), na základe ktorého sťažovateľka mala umožniť vyhotovenie a ponechanie si kópie počítačových údajov vrátane prevádzkových údajov, ktoré boli uložené prostredníctvom počítačového systému a pamäťových médií, a aby takéto údaje vydala na účely trestného konania. Súčasne špeciálna prokuratúra v tomto príkaze poverila vyhotovením kópie vyšetrovateľa úradu boja proti korupcii „za asistencie pracovníka oddelenia kriminálnych analýz, ktorý disponuje potrebnými odbornými znalosťami za účelom vyhotovenia požadovanej kópie údajov“.</p> <p>Úrad boja proti korupcii odvolávajúci sa na príkaz špeciálnej prokuratúry z 9. marca 2009 „odňal“ sťažovateľom počítačové vybavenie obsahujúce údaje o klientoch ich advokátskej kancelárie, ako aj ďalších advokátov sídliačich na uvedenej adrese, ktoré s právnou vecou, na ktorú bol vydaný tento príkaz, nijako vecne ani personálne nesúviseli. Stalo sa tak napriek tomu, že osoby prítomné pri prehliadke iných priestorov (sťažovateľ, ďalší advokát sídliači v týchto priestoroch, ako aj podpredseda Slovenskej advokátskej komory) niekoľkokrát upozornili príslušníkov úradu boja proti korupcii na zákonom ustanovenú povinnosť mlčanlivosti sťažovateľov a s tým spojenú obmedzenú povinnosť vydať vec, ako aj na právne predpisy vzťahujúce sa na ochranu osobných údajov klientov sťažovateľov. Taktiež boli príslušníci úradu boja proti korupcii upozornení, že v zmysle obsahu príkazu špeciálnej prokuratúry je sťažovateľka povinná umožniť vyhotovenie a ponechanie si výlučne kópie takýchto údajov a rozhodne nie aj odňatie veci samotnej. Úrad boja proti korupcii odňatie odôvodnil nemožnosťou zabezpečenia prítomnosti kvalifikovaného pracovníka na „stiahnutie“ potrebných údajov.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľov „postupom príslušníkov orgánov činných v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“) tak došlo bez zákonného oprávnenia ku konaniu, ktorým sa údaje svojím obsahom nijako vecne a taktiež ani personálne nesúvisiace s účelom trestného konania v predmetnej právnej veci tak dostali do dispozičnej sféry tretích osôb, čo je v rozpore so zákonom... a taktiež príslušnými medzinárodnými dokumentmi...“.</p> <p>Podstatným zásahom do základného práva sťažovateľa na ochranu vlastníctva bola podľa jeho tvrdení aj skutočnosť, že vlastníkom počítačového vybavenia, ktoré bolo odňaté úradom boja proti korupcii, nebola sťažovateľka, ale sťažovateľ (advokát, konateľ spoločnosti).</p> <p>Príkaz prokurátora z 9. marca 2009 bol podľa tvrdenia sťažovateľov „vydaný v rozpore so zákonom..., pretože tento príkaz nespĺňa ex lege určené náležitosti (§ 90 ods. 2 TP)“, a to z dôvodu absencie určenia času, po ktorý malo byť uchovávanie údajov vykonávané.</p> <p>Sťažovateľ ďalej namietal, že „so začiatkom vykonávania prehliadky iných priestorov, teda dňa 10. 03. 2009 o 09:20 hod., bola príslušníkmi OČTK obmedzená osobná sloboda sťažovateľa 1, pričom na slobodu bol prepustený až dňa 12. 03. 2009 o cca 11.00 hod., teda po uplynutí maximálnej doby 48 hodín po ktorú je osobu oprávnený zadržať policajť“, pritom mu žiadnym spôsobom nedeclarovali z akého protiprávneho konania má byť podozrivý...</p>
ratio decidendi	<p>1. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ústavy</p> <p>Sťažovateľ v sťažnosti nekonkretizoval, ktoré konkrétne ustanovenia čl. 17 ústavy mali byť týmto postupom úradu boja proti korupcii porušené, avšak z obsahu sťažnosti a jej formulácie ústavný súd usúdil, že relevantnými sú odseky 1, 2 a 3 čl. 17 ústavy.</p> <p>Zo zápisnice o zadržaní sťažovateľa ako podozrivého, ktorú sťažovateľ podpísal, ústavný súd zistil, že k jeho zadržaniu došlo o 12.30 h, pritom žiadnym spôsobom pravdivosť tohto údaju uvedeného v zápisnici nikdy nespochybnil. Ani v sťažnosti pred ústavným súdom netvrdil, že by hodina, ktorá je uvedená v zápisnici ako hodina jeho zadržania, bola nesprávne uvedená. Preto nemožno akceptovať sťažovateľovu námietku o prekročení maximálnej 48-hodinovej lehoty stanovenej na zadržanie podozrivého, a zvlášť nie bez toho, aby túto skutočnosť namietal pred orgánmi činnými v trestnom konaní, ktoré boli oprávnenými na riešenie tejto otázky.</p> <p>Podľa ústavného súdu nebolo možné účast' sťažovateľa na vyšetrovacom úkone od 9.20 hod. považovať za „obmedzenie osobnej slobody“ a v ústavnoprávnom zmysle za zásah</p>

do osobnej slobody. Navyše ani z vyšetrovacieho spisu nevyplýva, že by sťažovateľ akýmkoľvek spôsobom chcel opustiť priestory, ktoré boli predmetom ohliadky, a zároveň, že by mu to kýmkoľvek nebolo umožnené.

Z týchto dôvodov ústavný súd nemohol konštatovať porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 3 ústavy, a preto sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

K námietkam sťažovateľa týkajúcich sa absencie dôvodov obmedzenia osobnej slobody ústavný súd uviedol, že pri zadržaní nemusí byť stupeň dôvodnosti podozrenia taký vysoký, ako sa vyžaduje pre obvinenie, a potom na obžalobu, a zákonodarca ani nepredpokladá, že orgány činné v trestnom konaní už v dobe zadržania podozrivého zhromaždili dostatočné dôkazy na obvinenie. Na zadržanie podozrivého postačuje, že subjekt vykazuje dôvodné podozrenie, že spáchal konkrétny trestný čin, ktorý sa vyšetruje (postačuje tiež, že je začaté trestné stíhanie vo veci) a existuje niektorý z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 Trestného poriadku. Posúdenie splnenia týchto podmienok prináleží orgánom činným v trestnom konaní.

Ústavný súd preto po preskúmaní všetkých okolností veci dospel k záveru, že úrad boja proti korupcii v označenom konaní postupoval legitímne.

Čo sa týka námietky sťažovateľa, že mu orgány činné v trestnom konaní žiadnym spôsobom „nedeklarovali“, z akého protiprávneho konania má byť podozrivý, ústavný súd argumentáciu sťažovateľa neakceptoval vzhľadom na obsah zápisnice, z ktorej vyplýva, že sťažovateľ bol oboznámený s predmetom výsluchu a boli mu predložené uznesenia o začatí trestného stíhania a sťažovateľ ju bez námietok na príslušnej strane aj podpísal.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd postup úradu boja proti korupcii nepovažoval za nezlučiteľný s čl. 17 ústavy, a preto sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel.

Pokiaľ ide o námietku nezákonného postupu úradu boja proti korupcii spočívajúcu v ignorovaní zákazu výsluchu sťažovateľa, jeho povinnosť zachovávať mlčanlivosť v konečnom dôsledku nijakým spôsobom porušená nebola, čo bolo možné konštatovať aj vzhľadom na znenie zápisnice o jeho výsluchu, pri ktorom sťažovateľ vo veci nevypovedal vo vzťahu k svojim klientom.

S prihladením na uvedené ústavný súd sťažnosti sťažovateľa ani v tejto časti nevyhovel.

2. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 19 ods. 3 (ochrana pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo zneužitím údajov o svojej osobe), čl. 20 ods. 1 (právo vlastníť majetok), čl. 22 ods. 1 (právo na listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a právo na ochranu osobných údajov), čl. 35 ods. 1 (právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť), čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny (právo na súdnu a inú právnu ochranu) a práva zaručeného v čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života).

Pri posudzovaní zásahov štátu do práva na súkromie EŠLP uplatňuje mechanizmus postupnosti skúmania niekoľkých hľadísk. V prvom rade skúma, či daný skutkový stav možno *ratione materiae* považovať za súčasť práva na súkromie, a následne pristúpi k posúdeniu kritéria legality zásahu, jeho legitímnosti a proporcionality.

A. Vychádzajúc z úpravy dohovoru a jeho dodatkov možno v zásade právo na súkromie rozdeliť na dve oblasti, a to právo na súkromný život (zákaz zhromažďovania a úschovy osobných údajov, práva spojené s menšinovou sexuálnou orientáciou, ochranu obydlia a domovú slobodu a ochranu korešpondencie a tajomstva dopravovaných správ) a právo na rodinný život.

B. Legality zásahu štátu do práva na súkromie znamená, že zásah je možný len na základe zákona, resp. platného právneho predpisu, pričom pri posudzovaní splnenia tejto podmienky sa vychádza z toho, či bola rešpektovaná dostupnosť (verejnú publikovanie právneho predpisu) a predvídateľnosť zákona.

C. Podmienka legitímnosti vyžaduje, aby opatrenie umožňujúce zásah štátu do práva na súkromie zodpovedalo cieľu odôvodňujúcemu jeho legitimitu, ktorým môžu byť len záujmy výslovne špecifikované dohovorom, a síce záujem štátu (z dôvodu ochrany národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojov a zločinnosti), záujem spoločnosti (z dôvodu ochrany zdravia alebo morálky, zabezpečenia hospodárskeho blahobytu krajiny) a záujem jednotlivcov (z dôvodu ochrany ich práv a slobôd).

D. Kritérium proporcionality zásahu znamená dodržanie rovnováhy vo vzťahu medzi

právom jednotlivca na súkromie a výberom prostriedkov, ktorými štát disponuje pri plnení legitímneho cieľa. Pri ich výbere je limitovaný tým, že zásah do práva na súkromie je možný len vtedy, keď je to nevyhnutné, a vykonať ho možno len v duchu požiadaviek kladených na demokratickú spoločnosť.

V intenciách judikatúry ESLP postupoval ústavný súd aj pri posúdení námietok porušenia označených práv príkazom prokurátora z 9. marca 2009.

A. Judikatúra ESLP rozšírila aplikovateľnosť práva na súkromie v zmysle čl. 8 dohovoru aj na profesionálne aktivity a obchodnú činnosť, osobitne v prípade osoby vykonávajúcej slobodné povolanie. Opierajúc sa o judikatúru ESLP bolo potrebné realizáciu inštitútu uchovania a vydania počítačových údajov podľa ustanovení § 90 Trestného poriadku v okolnostiach prípadu sťažovateľov (pamäťové médium obsahovalo údaje týkajúce sa profesnej činnosti sťažovateľa ako advokáta a sťažovateľky ako spoločnosti poskytujúcej právne služby) považovať za zásah do ich práva na súkromie (sťažovateľ) a zásah do ich práv na ochranu korešpondencie a iných písomností (oboch sťažovateľov) tak podľa čl. 19 ods. 3 a čl. 22 ods. 1 ústavy, ako aj podľa čl. 8 dohovoru.

B. Z hľadiska legality zásahu bolo potrebné konštatovať, že prokurátor konal a rozhodoval na základe platnej a účinnej právnej normy, ktorá vydanie príkazu umožňovala, právny základ pre vydanie príkazu teda existoval.

Podľa § 129 ods. 3 Trestného poriadku sa zákaz výsluchu nevzťahuje na svedeckú povinnosť týkajúcu sa trestného činu, ktorý má svedok povinnosť prekaziť podľa Trestného zákona (§ 341 Trestného zákona). Podľa tohto ustanovenia je povinnosť prekaziť trestný čin uložená aj v prípade niektorého z trestných činov korupcie uvedených v treťom diele ôsmej hlavy osobitnej časti Trestného zákona. Trestné konanie, v ktorom bol príkaz prokurátora vydaný, sa týka aj trestného činu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona uvedeného v treťom diele ôsmej hlavy jeho osobitnej časti, preto v ňom výnimka z povinnosti vydania veci neplatila. Predovšetkým však bolo podľa ústavného súdu potrebné zdôrazniť, že inštitút uchovania a vydania počítačových údajov obsiahnutý v § 90 Trestného poriadku právnu úpravu týkajúcu sa prípadov súvisiacich s povinnosťou mlčanlivosti vôbec neobsahuje.

Samotná právna úprava (§ 90 ods. 1 Trestného poriadku) vyžaduje, aby bol príkaz odôvodnený aj skutkovými okolnosťami. Preskúmateľnosť dôvodnosti vydania príkazu podľa § 90 Trestného poriadku si vyžaduje relevantnú a dostatočne špecifickú argumentáciu, ktorá poskytuje vysvetlenie, akými skutočnosťami boli naplnené zákonom ustanovené podmienky na tento zásah do súkromia. Bez náležitého odôvodnenia opierajúceho sa o konkrétne skutočnosti je dané rozhodnutie nepreskúmateľné, a tým aj svojvoľné. Obsah odôvodnenia príkazu prokurátora z 9. marca 2009 ústavný súd považoval za nedostatočný a formálny, pretože sťažovateľom (sťažovateľke, ktorej bol príkaz adresovaný, a sťažovateľovi ako konateľovi) vôbec neobjasnil súvislosti opodstatňujúce realizáciu predmetného zásahu práve do jeho práva na súkromie, resp. korešpondencie. V odôvodnení príkazu totiž absentuje akákoľvek špecifikácia spojenia sťažovateľov so spoločnosťou C., a. s., ktorej sa mala týkať trestná činnosť, ktorá bola predmetom vyšetrovania. Ústavný súd tiež poukázal na skutočnosť, že príkaz prokurátora neobsahoval zákonnú náležitosť v podobe vymedzenia časového limitu uchovávaní počítačových údajov.

Ústavný súd bol toho názoru, že vyhotovením kópie počítačových údajov uložených na pamäťovom médiu sťažovateľov pri realizácii znaleckého skúmania, a to v intenciách príkazu prokurátora (ktorý sa neobmedzoval na selekciu údajov súvisiacich s trestným konaním), nepochybne došlo aj k zachyteniu údajov s vyšetrovanou vecou nijako nesúvisiacich, ktoré sa takto stali súčasťou spisového materiálu trestného konania a budú uchovávané pravdepodobne po dobu predpísanú pre archiváciu materiálov trestného konania.

Ústavný súd konštatoval, že konštrukcia inštitútu uchovania a vydania počítačových údajov obsiahnutá v Trestnom poriadku umožňuje systematickým výkladom dotknutej právnej úpravy realizovať predmetný úkon spôsobom vylučujúcim vznik takejto neprípustnej situácie znamenajúcej závažný zásah do práva jednotlivca na súkromný život (a korešpondenciu), konkrétne spôsobom, ktorý umožní izolovanie údajov relevantných na trestné konanie a následné zlikvidovanie kópie obsahujúcej kompletne penzum údajov zaznamenaných na pamäťovom médiu, prípadne jej vrátenie dotknutému subjektu (jednotlivcovi), ktorého sa zásah týkal. Samozrejme, pre tieto účely je ustanovenie času, počas ktorého možno kompletnú kópiu uchovávať, nevyhnutné.

Vzhľadom na všetky uvedené závery ústavný súd konštatoval, že príkaz prokurátora nebol legálny a ústavne konformný, pretože nespĺňal podmienky vyplývajúce z príslušných ustanovení Trestného poriadku (nedostatočné odôvodnenie a chýbajúca náležitosť podľa § 90 ods. 2 citovaného zákona).

C. Vychádzajúc z obsahu príkazu prokurátora bolo možné legitímnosť predmetného zásahu podľa ústavného súdu oprieť o dôvod spočívajúci v „záujme predchádzania zločinosti“ a kvalifikovať zásah ako legitímny.

D. Posledné kritérium, ktorým je proporcionalita, teda primeranosť zásahu do práva sťažovateľov na súkromie, nebolo možné zodpovedne posúdiť z dôvodu absencie náležitého odôvodnenia príkazu.

Zistené nedostatky príkazu prokurátora spočívajúce v nedodržaní kritéria legálnosti nebolo možné akceptovať, a preto ústavný súd vyslovil, že príkazom prokurátora boli porušené označené základné práva sťažovateľov garantované ústavou a listinou, ako aj právo sťažovateľov garantované dohovorom.

Následne ústavný súd v intenciách judikatúry ESLP preskúmal aj námietku porušenia označených práv postupom úradu boja proti korupcii v trestnom konaní pri úkone vykonanom 10. marca 2009 – zaistení počítačového vybavenia.

A. Odňatie počítačového vybavenia sťažovateľov obsahujúce údaje týkajúce sa ich profesnej činnosti považovanej judikatúrou ESLP za súčasť súkromného života treba nepochybne považovať za zásah do súkromnej sféry jednotlivca.

B. Ústavný súd hneď v úvode zdôraznil, že stanovisko generálneho prokurátora o tom, že on má v právomoci možnosť voľby medzi inštitútom uchovania a vydania počítačových údajov (§90 Trestného poriadku) a inštitútom odňatia veci (§91 Trestného poriadku), nemožno akceptovať.

Záujem štátu na ochrane pred zločinnosťou zakladajúci legitímnosť zásahov do práva na súkromie pri realizácii niektorých inštitútov podľa 4. hlavy 1. časti Trestného poriadku („Zaistenie osôb a vecí“) musí byť uvedený do rovnováhy so závažnosťou zásahu do tohto práva. Znamená to zvoliť pri realizácii zásahu čo najmiernejší prostriedok, ktorý je súčasne spôsobilý zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa.

Úrad boja proti korupcii v danom konkrétnom prípade pre účely získania počítačových údajov zvolil prostriedok – zaistenie samotného počítačového vybavenia (odňatia veci), ktorý pre tento účel zákonná úprava neumožňuje, jeho postup preto bolo potrebné považovať za nelegálny.

Nedodržanie kritéria legálnosti (ktorým došlo súčasne k porušeniu kritéria proporcionality nastoleného samotnou zákonnou normou) diskvalifikuje postup úradu boja proti korupcii z medzi zákonnosti, a teda konformnosti s ústavou a dohovorom.

Táto skutočnosť bola dostatočným dôvodom na to, aby ústavný súd vyslovil porušenie základných práv sťažovateľov podľa čl. 19 ods. 3, čl. 22 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru.

Ústavný súd sa osobitne vysporiadal aj s námietkou porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy postupom úradu boja proti korupcii vychádzajúc zo svojej judikatúry. Tak, ako to ústavný súd konštatoval, postup úradu boja proti korupcii spočívajúci v zaistení samotného počítačového vybavenia (predmetu vlastníctva sťažovateľa) bol vykonaný mimo rámca zákona, došlo teda k porušeniu kritéria legality (súčasne aj proporcionality), zásahu do vlastníckeho práva, čo je jednoznačným dôvodom na konštatovanie porušenia vlastníckeho práva sťažovateľa zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy.

Aj keď nelegálnym zaistením počítačového média sťažovateľov obsahujúceho informácie a údaje slúžiacie im na výkon ich podnikateľskej činnosti podľa všetkého (sťažovateľa v rámci svojho dôkazného bremena dôkaznú situáciu v tomto smere však ani bližšie nešpecifikovali) došlo k sťaženiu výkonu ich profesnej činnosti, nešlo však o obmedzenie takej intenzity, aby bolo možné uvažovať o zásahu do podstaty základného práva garantovaného čl. 35 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na nedostatok príčinnej súvislosti medzi námietkou sťažovateľov a obsahom dotknutého článku ústavy ústavný súd porušenie základného práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy nevyslovil.

Z uznesenia úradu boja proti korupcii z 23. marca 2009 vyplýva, že znalec bol poverený vytvorením kompletnej kópie obsahu počítačového vybavenia sťažovateľov, čo znamená, že do dispozície orgánov činných v trestnom konaní sa s najväčšou pravdepodobnosťou dostali a boli takto uchovávané aj údaje spadajúce do sféry súkromia sťažovateľov, ktoré

	však s vyšetrovanou vecou nijako nesúvisia. Samotné vyhotovenie kompletnej kópie malo síce oporu v zákonnej norme, minimalizácia zásahu do práva na súkromie si však vyžadovala redukciu jeho dôsledkov, teda selekciu údajov, ktoré boli pre vedené vyšetrovanie relevantné. Ďalšie neobmedzené uchovávanie kompletnej kópie bez následnej selekcie absolútne postrádalo legitimitu a proporcionalitu zásahu do súkromnej sféry sťažovateľov, a bolo potrebné ho kvalifikovať ako stav porušovania práva na súkromie. Úlohou prokurátora ako orgánu dozoru nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní teda podľa ústavného súdu bolo v intenciách ustanovenia § 90 ods. 3 Trestného poriadku zabrániť pokračovaniu porušovania označených základných práv sťažovateľov zaručených ústavou a listinou a práva zaručeného dohovorom vydaním príkazu na zrušenie ďalšieho uchovávanie kompletnej kópie (resp. všetkých kópií) počítačových údajov buď jej zlikvidovaním, alebo jej vrátením sťažovateľom. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. c) zákona o ústavnom súde zakázal prokurátorovi pokračovať v porušovaní základných práv sťažovateľov zaručených ústavou a listinou a práva zaručeného dohovorom.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Sallinen c. Fínsko z 27. decembra 2005; Peck c. Spojené kráľovstvo z 28. januára 2003; Niemietz c. Nemecko z 16. decembra 1992; Klass a ostatní c. Spolková republika Nemecko zo 6. septembra 1978; Schöenberger a Durmaz c. Švajčiarsko z 20. júna 1988; Campbell c. Spojené kráľovstvo z 25. marca 1992; Leander c. Švédsko z 26. marca 1987; Venditelli c. Taliansko z r. 1994

Nálezy – priet'ahy v konaní

spisová značka	II. ÚS 392/2010
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	13. januára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol žalobcom v konaní o zaplatenie peňažnej sumy a to z dôvodu vrátenia mu, podľa sťažovateľa žalovaným neprávom vyrubeneho a sťažovateľom žalovanému aj zaplateného, nedoplatku za dodávku teplej úžitkovej vody. Konanie začalo v roku 2005.
ratio decidendi	1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd okrem vyjadrení účastníkov konania nezačal vykonávať vo veci žiadne iné dokazovanie, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že z hľadiska predmetu konania išlo o prípad bežnej a ustálenej rozhodovacej súdnej praxe, ústavný súd skúmané konanie nepovažoval za skutkovo ani právne zložené. 2. V súvislosti s kritériom správania sťažovateľa ústavný súd konštatoval, že sťažovateľ síce opakovane (3 x) rozšíril, resp. upresnil pôvodný žalobný petít, avšak pri posudzovaní príčin majúcich za následok predĺženie posudzovaného konania nemožno bez ďalšieho túto skutočnosť pripočítať na ťarchu sťažovateľa, pretože sťažovateľ tým iba využil zákonom mu priznané procesné právo účastníka konania, avšak na druhej strane bolo potrebné podotknúť, že v tejto súvislosti musí sám sťažovateľ strpieť a počítať s tým, že vybavenie týchto jeho procesných podaní trvalo nejaký ten čas, v dôsledku čoho sa predĺžilo aj samotné konanie. 3. Napokon ústavný súd skúmal postup okresného súdu v predmetnom konaní a v tejto súvislosti zistil, že okresný súd bol evidentne nečinný viac ako 1 rok a 9 mesiacov a jeho postup bol aj neefektívny (okresný súd vyrubil dodatočný súdny poplatok v čase, keď ešte nemal ustálený predmet konania, rozhodol o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho

	<p>poplatku bez toho, aby rozhodol o žiadosti sťažovateľa na oslobodenie od súdneho poplatku). Súčasne ústavný súd poznamenal, že dobu, počas ktorej sa spis z dôvodu odvolacieho konania (2 x) nachádzal na krajskom súde a ktorej dĺžku, resp. trvanie nemohol okresný súd ovplyvniť, nemožno z objektívnych dôvodov pripočítať na jeho ťarchu.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva sťažovateľa zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.500 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 303/2010
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	3. februára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol žalobcom v konaní, v ktorom sa domáhal priznania náhrady škody za ním tvrdený nezákonný postup okresného súdu v inom jeho súdnom spore. Konanie začalo v roku 2004.
ratio decidendi	<p>Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, avšak len v období po vydaní rozhodnutia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 162/07 z 26. júna 2007, v ktorom sa ústavný súd prieťahmi v uvedenom konaní už raz zaoberal.</p> <p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd dospel k záveru, že vzhľadom na charakter a vývoj procesného stavu v napádanom konaní počas ústavným súdom skúmaného obdobia, počas ktorého sa okresný súd zaoberal iba otázkou odstránenia nedostatkov mimoriadneho opravného prostriedku, nič nenasvedčovalo tomu, že by išlo o vec právne či fakticky zložitú, ktorej prerokovanie by si vyžadovalo takmer 2 a pol roka.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd síce konštatoval, že na ťarchu sťažovateľa nebolo možné pripočítať podanie mimoriadneho opravného prostriedku (dovolanie) ako takého, pretože tým sťažovateľ iba využil procesné právo účastníka súdneho konania priznané mu zákonom, avšak v tejto súvislosti možno na ťarchu sťažovateľa pripočítať obdobie, počas ktorého sám sťažovateľ svojim správaním „zdržoval“ ďalší procesný postup okresného súdu (sťažovateľ zaplatil súdny poplatok za odvolanie napriek tomu, že predtým sa voči uzneseniu o jeho uložení dovolal, neskôr dovolanie vzal späť). Súčasne však ústavný súd podotkol, že na tomto období okrem sťažovateľa, ktorý včas neoznámil okresnému súdu svoj postoj k otázke zaplatenia súdneho poplatku za odvolanie, má svoj podiel aj okresný súd, ktorý aj napriek vedomosti, že sťažovateľ súdny poplatok za odvolanie zaplatil, sťažovateľa nevyzval skôr na oznámenie, či trvá na ním podanom dovolaní proti uzneseniu, ktorým mu bola povinnosť zaplatiť súdny poplatok uložená.</p> <p>Okrem toho v súvislosti s podávaním riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov ústavný súd podotkol, že na ich využívanie má síce podľa Občianskeho súdneho poriadku sťažovateľ ako účastník konania právo, avšak v súvislosti s rozhodovaním súdov vyššej inštancie o týchto opravných prostriedkoch musí sťažovateľ strpieť spomalenie konania, ktoré sa v celkovom kontexte nedalo pričítať na vrub konajúcemu súdu.</p> <p>3. Ústavný súd sa zaoberal aj postupom okresného súdu v období po vydaní rozhodnutia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 162/07-22 z 26. júla 2007. V dôsledku neefektívneho a nesústredeného postupu okresného súdu sa tak skúmané konanie v posudzovanom období predĺžilo o viac ako 2 roky a 3 mesiace (okresný súd zbytočne postupoval spis krajskému súdu v rozpore s jeho pokynmi, ďalej okresný súd postupil spis dovolaciemu najvyššiemu súdu až 1 rok potom ako sťažovateľ vzal dovolanie späť a dovolací súd nakoniec konanie</p>

	zastavil z dôvodu tohto späťvzatia sťažovateľa). Ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v období po vydaní rozhodnutia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 162/07-22 z 26. júla 2007, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.000 €.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 451/2010
sudca spravodajca	Lajos Meszáros
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	17. februára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol navrhovateľom v konaní o bezplatné odstránenie väd diela. Konanie začalo v roku 2009.
ratio decidendi	1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že dĺžka napadnutého konania zjavne nebola závislá od zložitosti veci, ale výlučne od správania (postupu) okresného súdu. 2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom. Sťažovateľ neprispel svojím správaním k prietahom v konaní, aktívne sa dožadoval pokračovania v konaní; podal sťažnosť na prietahy v konaní. 3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatoval, že okresný súd bol v danej veci absolútne nečinný od podania návrhu 20. apríla 2009 do 3. júna 2010, keď uznesením pripustil zmenu návrhu. Uvedená nečinnosť okresného súdu nebola ničím ospravedliteľná, pretože minimálne počas jedného roka nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy. Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 700 €.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 488/2010
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	17. februára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka bola účastníčkou konania vo veci návrhu na určenie neplatnosti výpovede

	a na určenie, že pracovný pomer trvá a náhradu mzdy, v postavení žalobkyne. Konanie začalo v roku 2003.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že predmetom konania bolo rozhodovanie v pracovnoprávnej veci. Po právnej stránke išlo o štandardnú vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, preto skutkový a právny stav v danej veci nebol v príčinnej súvislosti s dĺžkou posudzovaného konania.</p> <p>2. Z hľadiska hodnotenia kritéria správania sťažovateľky, bolo potrebné uviesť, že sťažovateľka bola v konaní aktívna. Zúčastnila sa okrem jedného všetkých nariadených pojednávaní. Skutočnosť, že sťažovateľka v priebehu konania niekoľkokrát menila petit žaloby, však mala vzhľadom na to, že konajúci súd sa musel vždy s novou procesnou situáciou relevantne vysporiadať (od vyžiadaní si vyjadrení protistrany cez rozhodovanie o pripustení zmeny petitu, nevynímajúc doručovanie rozhodnutí), svoj podiel na dĺžke konania.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatoval, že konanie v pracovnoprávnej veci trvalo ku dňu rozhodovania ústavného súdu už viac ako sedem rokov. Počas tejto doby bol okresný súd viackrát bezdôvodne nečinný. Označená nečinnosť okresného súdu celkovo v dĺžke 27 mesiacov nebola ničím ospravedlniteľná, pretože počas viac ako dvoch rokov súd nevykonával vo veci žiadne úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzala.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd priznal sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie vo výške 2.500 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 465/2010
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	17. februára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol žalobcom v konaní o náhradu škody, ktorá vznikla nespĺnením rozsahu a kvality poskytnutej služby cestovnej kancelárie. Konanie začalo v roku 1995.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania bol majetkový spor (zľava z ceny zájazdu). Išlo o vec, ktorá svojím charakterom patrí do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov, preto zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemohol pripísať na vrub faktickej ani právnej náročnosti prerokovávanej veci. Zložitost'ou veci neargumentovala ani konajúca sudkyňa vo svojom vyjadrení k sťažnosti.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa zo 14 nariadených pojednávaní (vrátane výsluchov uskutočnených na dožiadanom súde) osobne zúčastnil len na dvoch. Svojím podaním doručeným okresnému súdu 19. apríla 1996 sice požiadal o vypočutie dožiadaným súdom v Michalovciach, čo konajúci súd akceptoval, ústavný súd však vyjadril názor, že sťažovateľov prístup ku konaniu, ktoré sám inicioval, nesvedčí o jeho súčinnom správaní, dokonca jeho správanie na vypočutí pred dožiadaným súdom 4. novembra 2008, keď na položené otázky odmietol odpovedať s odôvodnením, že „bude na ne odpovedať s manželkou“, vykazovalo znaky obštrukcie. Tieto okolnosti ústavný súd zobral do úvahy a pripísal ich na ťarchu sťažovateľa.</p> <p>Okresný súd sa musel vysporiadať aj s návrhmi sťažovateľa na zmenu žalobného návrhu. Túto skutočnosť však ústavný súd nekvalifikoval ako takú, ktorá by spôsobila zbytočné</p>

	<p>prieťahy v konaní.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatoval, že toto konanie trvalo bez rozhodnutia vo veci samej 15 rokov. Konanie bolo poznačené najmä neefektívnym postupom konajúceho súdu (získovanie potrebných informácií v cestovných kanceláriách trvalo okresnému súdu skoro pol roka). Ústavný súd zistil, že okresný súd bol spolu nečinný viac ako osem rokov.</p> <p>Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd s prihliadnutím na to, že predmetom napadnutého konania je zľava z ceny zájazdu vo výške 407,95 € a vzhľadom na negatívny podiel sťažovateľa, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 800 €.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Spracovala : Mgr. Martina Buchová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.